

Skatteutskottets betänkande

1980/81:11

om ändrade regler för villabeskattningen, m. m., (prop. 1980/81: 42)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1980/81: 42 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
2. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,
3. lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvs- och gåvoskatt,
4. lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
5. lag om ändring i lagen (1962: 382) angående införande av lagen om allmän försäkring.

I propositionen läggs förslag fram om ändringar av vissa skatteregler med hänsyn bl.a. till de höjda taxeringsvärden som väntas vid 1981 års allmänna fastighetstaxering.

Ändringar föreslås av den schablonmässiga intäktsberäkningen för en- och tvåfamiljsfastigheter. Förslagen innebär att den lägsta intäktsprocenten sänks från 3 till 2 samtidigt som den lägsta skiktgränsen höjs från 200 000 kr. till 450 000 kr. Den högsta skiktgränsen föreslås bli 750 000 kr. med en intäktsprocent över denna gräns på 8. Det extra avdraget föreslås höjt från 1 000 kr. till 1 500 kr. Vidare föreslås att det s.k. repartitionstalet, som är avgörande för den kommunala garantibeskattningen, sänks från 2 % till 1,5 %. Den sistnämnda ändringen föreslås gälla för alla fastigheter.

I fråga om den schablonmässiga inkomstbeskattningen av bostadsrättshavare föreslås att den nuvarande frigränsen vid 25 000 kr. höjs till 50 000 kr. och att intäktsprocenten sänks från 4 till 3. Vidare föreslås en enhetlig värderingsnorm för bostadsrätter vid kapitalbeskattningen. Den nuvarande värderingsmodellen för intäktsberäkningen föreslås bli tillämplig även vid förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattningen.

Även skalorna för förmögenhets-, arvs- och gåvobeskattningen föreslås ändrade. Vid förmögenhetsbeskattningen föreslås att skattepliktsgränsen höjs från 200 000 kr. till 400 000 kr. och att övriga skiktgränser räknas upp. För arvs- och gåvobeskattningen innebär förslagen likaså höjda skiktgränser.

Även reglerna om förmögenhetsprövningen av det extra avdrag för nedsatt skatteförmåga som kan medges folkpensionärer föreslås ändrade med hänsyn till de höjda taxeringsvärdena. I denna del innebär förslagen bl.a. att förmånsbehandlingen av fastighetskapital utsträcks från 100 000 kr. till 250 000 kr. Ändringar föreslås vidare beträffande förmögenhetsprövning-

en av de kommunala bostadstilläggen. Förslag kommer senare att läggas fram om ändringar av förmögenhetsregler inom systemet med statliga och statskommunala bostadsbidrag.

I övrigt läggs förslag fram om vissa smärre tekniska justeringar. Bl.a. föreslås ändrade regler för den skattemässiga behandlingen av räntebidrag.

De nya reglerna föreslås i huvudsak bli tillämpliga första gången vid 1982 års taxering.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 20 §, 24 § 2 mom., 25 § 3 mom., 47 §, punkt 7 av anvisningarna till 24 §, punkt 5 av anvisningarna till 25 §, punkt 2 av anvisningarna till 38 § samt punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §¹

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla *skola* från samtliga *ur* förvärvskällan under beskattningsåret *härflutna* intäkter i *penningar* eller *penningars* värde (*bruttointäkt*) avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. Att koncernbidrag, som *icke* utgör sådan omkostnad, ändå skall avräknas i vissa fall och inräknas i bruttointäkt hos mottagaren framgår av 43 § 3 mom.

Avdrag *må icke ske* för:

den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter, *däruti inbegripet* vad skattskyldig *utgivit såsom* gåva eller *såsom* periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning till person i sitt hushåll;

värdet av arbete, som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av den skattskyldige själv eller andre maken eller av den skattskyldiges barn som ej fyllt 16 år;

ränta *å* den skattskyldiges eget, i hans förvärvsverksamhet *nedlagda* kapital;

svenska allmänna skatter;

kapitalavbetalning *å* skuld;

avgift enligt 8 kap. studiestödslagen (1973:349);

avgift enligt lagen (1972:435) om överlastavgift;

avgift enligt lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m.m.;

¹ Senaste lydelse 1979:1146.

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla *skall* alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande avräknas från samtliga intäkter *i pengar* eller *pengars* värde (*bruttointäkt*), *som har influerat i* förvärvskällan under beskattningsåret. Att koncernbidrag, som *inte* utgör sådan omkostnad, ändå skall avräknas i vissa fall och inräknas i bruttointäkt hos mottagaren framgår av 43 § 3 mom.

Avdrag *får inte göras* för:

den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter, *såsom* vad skattskyldig *utgett som* gåva eller *som* periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning till person i sitt hushåll;

ränta *på* den skattskyldiges eget kapital *som har nedlagts* i hans förvärvsverksamhet;

svenska allmänna skatter;

kapitalavbetalning *på* skuld;

Nuvarande lydelse

belopp, för vilket arbetsgivare är ansvarig enligt 75 § uppbördslagen (1953:272);

avgift enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift;

överförbrukningsavgift enligt ransoneringslagen (1978:268);

förlust, som är att hänföra till
kapitalförlust m.m.

(Se vidare anvisningarna.)

Föreslagen lydelse

*ränta på lånat kapital till den del
räntan täcks av sådant statligt bidrag
som avses i punkt 7 av anvisningarna
till 24 §;*

kapitalförlust m.m.

(Se vidare anvisningarna.)

24 §

2 m o m.² Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj *jämte personliga tjänare* (enfamiljsfastighet) eller två familjer *jämte personliga tjänare* (tvåfamiljsfastighet) och föreligger *ej* fall, som avses nedan i sista stycket, *upptages såsom* intäkt av fastigheten ett belopp motsvarande för helt år räknat *tre* procent av den del av fastighetens taxeringsvärde året *näst* före taxeringsåret som *icke* överstiger 200 000 kronor, fyra procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 200 000 kronor men *icke* 250 000 kronor, *åtta* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 250 000 kronor men *icke* 300 000 kronor och *tio* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 300 000 kronor. *Finnes ej* taxeringsvärde *åsatt* för året *näst* före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som *gällt* för *åsättande* av taxeringsvärde för året *näst* före taxeringsåret.

Vad i *nästföregående stycke* sagts skall gälla *jämväl* fastigheten, som

2 m o m. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj (enfamiljsfastighet) eller två familjer (tvåfamiljsfastighet) och föreligger *inte* fall, som avses nedan i sista stycket, *tas* som intäkt av fastigheten *upp* ett belopp motsvarande för helt år räknat *två* procent av den del av fastighetens taxeringsvärde året före taxeringsåret som *inte* överstiger 450 000 kronor, fyra procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 450 000 kronor men *inte* 600 000 kronor, *sex* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 600 000 kronor men *inte* 750 000 kronor och *åtta* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 750 000 kronor. *Har* taxeringsvärde *inte bestämts* för året före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder som *gällde* för *bestämmande* av taxeringsvärde för året före taxeringsåret.

Vad i *första stycket* sagts skall gälla *även* fastighet, som delvis använts i

² Senaste lydelse 1977:1097.

Nuvarande lydelse

delvis använts i ägarens egen rörelse, *därest* fastigheten i övrigt är inrättad för ändamål som i nämnda stycke avses. I sådant fall skall till grund för beräkningen av intäkten av fastigheten läggas i *nästföregående stycke* avsedda värde å fastigheten minskat med den del av samma värde, som kan anses belöpa på den i rörelsen använda fastighetsdelen.

Har fastighet, som i första eller andra stycket *sågs* och som är avsedd för användning under hela året, på grund av eldsvåda eller därmed jämförlig händelse eller till följd av ägarens avflyttning från orten eller annan sådan särskild omständighet *icke* kunnat utnyttjas under viss tid eller har i sådan fastighet för uthyrning avsedd lägenhet *icke* kunnat uthyras, *må* den enligt första eller andra stycket beräknade intäkten nedsättas med hänsyn till den omfattning, vari fastigheten *icke* kunnat användas eller uthyras. Har så varit fallet under endast kortare tid av beskattningsåret, skall någon nedsättning dock *icke* ske.

Vad i detta moment stadgas skall *icke äga tillämpning* beträffande fastighet eller, i fall som i andra stycket avses, fastighetsdel, vilken i *icke* allenast ringa omfattning brukar i förvärvssyfte utnyttjas på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad eller *såsom* bostad för ägaren. *Ej heller skola bestämmelserna* i detta moment tillämpas beträffande publikt boställe.

Föreslagen lydelse

ägarens egen rörelse, *om* fastigheten i övrigt är inrättad för ändamål som avses i nämnda stycke. I sådant fall skall till grund för beräkningen av intäkten av fastigheten läggas *det i första stycket* avsedda värdet på fastigheten minskat med den del av samma värde, som kan anses belöpa på den i rörelsen använda fastighetsdelen.

Har fastighet, som *avses* i första eller andra stycket och som är avsedd för användning under hela året, på grund av eldsvåda eller därmed jämförlig händelse eller till följd av ägarens avflyttning från orten eller annan sådan särskild omständighet *inte* kunnat utnyttjas under viss tid eller har i sådan fastighet för uthyrning avsedd lägenhet *inte* kunnat uthyras, *får* den enligt första eller andra stycket beräknade intäkten nedsättas med hänsyn till den omfattning, vari fastigheten *inte* kunnat användas eller uthyras. Har så varit fallet under endast kortare tid av beskattningsåret, skall någon nedsättning dock *inte* ske.

Vad i detta moment stadgas skall *inte tillämpas* beträffande fastighet eller, i fall som avses i andra stycket, fastighetsdel, vilken i *inte* allenast ringa omfattning brukar utnyttjas i förvärvssyfte på annat sätt än för uthyrning till stadigvarande bostad eller *som* bostad för ägaren. *Bestämmelserna* i detta moment *skall inte* heller tillämpas beträffande publikt boställe.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

3 mom.³ I fråga om fastighet, för vilken intäkten skall beräknas enligt 24 § 2 eller 3 mom., *må* avdrag *icke* göras för andra omkostnader än för ränta *å* lånat, i fastigheten *nedlagt* kapital samt tomträttsavgäld eller liknande avgäld.

Utöver avdrag som i föregående stycke sägs *må* dock fysisk person, som blivit för året *näst* före taxeringsåret eller för taxeringsåret mantalsskriven *å* honom tillhörig fastighet, som avses i 24 § 2 mom., i fråga om nämnda fastighet *åtnjuta* ett extra avdrag med, för helt år räknat, 1 000 kronor, dock högst med det belopp, som jämlikt sistnämnda lagrum skall *upptagas såsom* intäkt av fastigheten. Äger skattskyldig endast del av fastigheten, skall avdraget i motsvarande mån nedsättas. Vad i detta stycke stadgas skall gälla jämväl beträffande *oskift* dödsbo under förutsättning att någon delägare i boet blivit mantalsskriven *å* fastigheten.

Har fastighet, för vilken intäkten skall beräknas enligt 24 § 2 mom., delvis använts i ägarens rörelse, skall räntan och avgälden minskas med den del därav, som kan anses belöpa på den i rörelsen använda fastighetsdelen.

(Se vidare anvisningarna.)

47 §⁴

För fastighet, som året *näst* före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till *två* procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet *upptages* inom den kommun, där fastigheten är belägen, *såsom* skattepliktig inkomst för fastighetens ägare.

För fastighet, som året före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till *en och en halv* procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet *tas upp som* skattepliktig inkomst för fastighetens ägare inom den kommun, där fastigheten är belägen.

³ Senaste lydelse 1975:312.

⁴ Senaste lydelse 1979:1154.

Nuvarande lydelse

Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamenteriskt förordnande.

Vad som i föregående stycke sägs om ägare skall i förekommande fall i stället gälla:

a) den, som innehar fastighet med åborätt, med tomträtt eller med vattenfallsrätt, innehavare av så kallad ofri tomt i stad samt den, som eljest innehar fastighet med ständig eller ärftlig besittningsrätt;

b) innehavare av skogsområde, som blivit av staten upplåtet till kanalbolag eller till kommun eller annan menighet;

c) innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord;

d) juridisk person, som förvaltar samfällighet och som enligt 53 § 1 mom. första stycket f) är skattskyldig för inkomst; samt

e) nyttjanderättshavare till täktmark som avses i 2 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om nyttjanderätten har förvärvats mot engångsvederlag.

Såsom innehavare av publikt boställe eller på lön anslagen jord skall anses den tjänsteinnehavare eller annan, som författningen enligt äger nyttja fastigheten eller tillgodonjuta dess avkastning. Beträffande sådant löneboställe som avses i lagen (1970:939) om förvaltning av kyrklig jord är vederbörande pastorat att anse såsom innehavare.

Skall avkastning utöver husbehovet av skog å fastighet, som under a) eller c) omförmäles, författningen enligt helt eller delvis tillkomma allmän fond eller inrättning, är denna att anse såsom fastighetens innehavare, såvitt angår fastighetens skogsbruksvärde.

Där beträffande fastighet, som innehaves med åborätt eller eljest med ständig eller ärftlig besittningsrätt, innehavaren på grund av denna sin rätt icke äger utöver husbehovet tillgodogöra sig avkastning av skog å fastigheten, skall garantibeloppet för honom icke beräknas å det i taxeringsvärdet ingående skogsbruksvärdet.

Garantibelopp beräknas för beskattningsår. Omfattar beskattningsåret kortare eller längre tid än 12 månader eller har fastigheten förvärvats eller avyttrats under beskattningsåret, skall garantibeloppet jämkas med hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 24 §

7.⁵ Enligt för statens egnahemslån gällande föreskrifter äger det lånebe-

7. Estergivet belopp av ränta eller amortering på statliga lån till bostads-

⁵ Senaste lydelse 1960:129.

Nuvarande lydelse

viljande organet, i syfte att nedbringa lånekostnaden för fastighet, under vissa förutsättningar meddela låntagaren eftergift å vad han har att erlægga såsom ränta och amortering å egnahemslån. Beloppet av dylik eftergift skall icke upptagas såsom skattepliktig intäkt av fastigheten. Vad nu sagts skall jämväl gälla eftergift å ränta och amortering som meddelats jämlikt för statens tertiärlån gällande villkor och föreskrifter, så ock annat statligt bidrag av jämförlig art.

Föreslagen lydelse

hus skall inte tas upp som skattepliktig intäkt av fastigheten. Detsamma gäller i fråga om sådant räntebidrag som avses i 36–38 §§ bostadsfinansieringsförordningen (1974:946), punkterna 8 och 9 övergångsbestämmelserna till nämnda förordning och 33 § bostadslånekungörelsen (1967:552).

till 25 §

5.⁶ Den omständigheten att en vid inkomstberäkningen i och för sig avdragsgill omkostnad helt eller delvis *guldits* med bostadstillägg, som i 19 § *omförmäles*, må icke föranleda att avdrag vägras för omkostnaden i fråga.

Har skattskyldig erhållit eftergift å ränta eller amortering å *egnahemslån eller tertiärlån eller ock annat bidrag*, som avses i punkt 7 av anvisningarna till 24 §, må avdrag för ränta å lånat, i fastigheten nedlagt kapital däremot ske *allenast* med belopp varmed nämnda ränta överstigit beloppet av eftergiften *eller bidraget*.

Ränta på statligt bostadslån eller räntelån skall, till den del räntan lagts till låneskulden, anses betald då den debiterats. I den mån ränta på bostadslån eller annat statligt lån erlagts med hjälp av räntelån anses räntan betald då räntelånet betalats ut.

5. Den omständigheten att en omkostnad, *som* i och för sig är avdragsgill vid inkomstberäkningen, helt eller delvis *har betalats* med bostadstillägg, som *nämns* i 19 §, får *inte* föranleda att avdrag vägras för omkostnaden.

Har skattskyldig erhållit *sådan* eftergift av ränta eller amortering på *statliga lån till bostadshus*, som avses i punkt 7 av anvisningarna till 24 §, får avdrag för ränta på lånat, i fastigheten nedlagt kapital däremot ske *endast* med belopp varmed nämnda ränta överstigit beloppet av eftergiften. Av 20 § *framgår att motsvarande begränsning i avdragsrätten gäller när räntan täcks av bidrag som avses i punkt 7 av anvisningarna till 24 §.*

⁶ Senaste lydelse 1968:718.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

till 38 §

2.7 Utdelning från aktiebolag eller ekonomisk förening, som utgår i förhållande till gjorda inköp eller försäljningar eller efter därmed jämförlig grund, är skattefri, där utdelningen blott innebär en minskning i levnads-kostnader, och skall i annat fall hänföras till den förvärvskälla, vartill den på grund av sin beskaffenhet är att räkna. Sålunda hänföres exempelvis till inkomst av jordbruk respektive rörelse näringsidkares utdelning från ekonomisk förening i form av pristillägg å varor, som han sålt till föreningen, eller i form av rabatt för varor, som han för sin näring inköpt av föreningen. Till utdelning, som på grund av bestämmelserna i detta stycke är skattefri, hänföres icke förmån av bostad eller annan förmån av fastighet (jfr emellertid bestämmelserna i andra stycket). Skattepliktig utdelning från aktiebolag eller ekonomisk förening, som icke skall räknas såsom intäkt vid beräkning av annat slag av inkomst, hänföres till intäkt av kapital.

Har bostad eller annan förmån av fastighet tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap och är *icke* fråga om upplåtelse som i tredje stycket sägs, skall *såsom* skattepliktig intäkt av kapital *upptagas* ett belopp motsvarande för helt år räknat 4 procent av den del av medlemmens eller delägarans andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet som överstiger 25 000 kronor. Därvid skall värdet av andelen beräknas med utgångspunkt i taxeringsvärdet året före taxeringsåret på föreningens eller bolagets fastighet och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före *taxeringsårets ingång*. I fråga om bostad som innehas av två eller flera medlemmar tillsammans skall beloppet 25 000 kronor fördelas dem emellan efter andelarnas storlek. Vid inkomstberäkningen får avdrag *icke* ske, såvitt fråga ej är om

Har bostad eller annan förmån av fastighet tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap och är *det inte* fråga om upplåtelse som *avses* i tredje stycket, skall *som* skattepliktig intäkt av kapital *tas upp* ett belopp motsvarande för helt år räknat 3 procent av den del av medlemmens eller delägarans andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet som överstiger 50 000 kronor. Därvid skall värdet av andelen beräknas med utgångspunkt i taxeringsvärdet året före taxeringsåret på föreningens eller bolagets fastighet och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före *den 1 juli året före taxeringsåret*. I fråga om bostad som innehas av två eller flera medlemmar tillsammans skall beloppet 50 000 kronor fördelas dem emellan efter andelarnas storlek. Vid inkomstberäkningen får avdrag

⁷ Senaste lydelse 1979:1017.

Nuvarande lydelse

till rörelse hänförlig utgift, för medlemmens eller delägarens inbetalningar till föreningen eller bolaget eller för andra omkostnader som *äro* hänförliga till innehavet av bostaden eller förmånen.

Föreslagen lydelse

inte ske, såvitt fråga ej är om till rörelse hänförlig utgift, för medlemmens eller delägarens inbetalningar till föreningen eller bolaget eller för andra omkostnader som *är* hänförliga till innehavet av bostaden eller förmånen.

Har bostad eller annan förmån, som tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap, helt eller till övervägande del varit av medlemmen eller delägaren mot vederlag upplåten till annan under hela eller större delen av beskattningsåret, räknas vederlaget jämte värdet av bostad eller annan förmån, som medlemmen eller delägaren för eget bruk förfogat över, såsom intäkt av kapital för medlemmen eller delägaren.

Annan utdelning från bostadsförening eller bostadsaktiebolag än i andra och tredje styckena sägs, som icke utgått i förhållande till innehavda andelar eller aktier, räknas såsom intäkt av kapital för medlemmen eller delägaren, om och i den mån utdelningen överstiger sådana på beskattningsåret belöpande avgifter och andra inbetalningar till föreningen eller bolaget, vilka icke äro att anse som kapitaltillskott.

till 50 §

2.⁸ Vid bedömningen av om skattskyldigs inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension iakttages följande. Som folkpension räknas icke barnpension eller vårdbidrag. Den omständigheten att folkpension under ett beskattningsår utgått med ett ringa belopp, t.ex. till följd av att folkpensionen icke åtnjutits under hela året, utgör icke hinder mot att medgiva den skattskyldige avdrag. Avgörande för bedömningen i detta fall är huruvida folkpensionen, om den utgått i full utsträckning, utgjort en icke obetydlig del av inkomsten. Som folkpension behandlas även tilläggs pension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer närmare föreskrifter för avdragsberäkningen enligt nedan angivna grunder.

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst icke visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige icke skall påföras högre statligt beskattningsbar inkomst än 6 000 kronor. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig, som under beskattningsåret

⁸ Senaste lydelse 1979:1157.

Nuvarande lydelse

icke haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och därutöver skattepliktiga intäkter av tjänst om sammanlagt 5 200 kronor samt åtnjutit avdrag endast med 100 kronor enligt 33 § 2 mom. första stycket. För gift skattskyldig, som uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 77,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 95 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

Om skattskyldigs statligt taxerade inkomst överstiger det högsta inkomstbeloppet enligt föregående stycke, reduceras avdraget med belopp motsvarande 40 procent av överskjutande taxerad inkomst.

Det avdrag som beräknas med hänsyn till skattskyldigs statligt taxerade inkomst jämkas, om värdet av skattepliktig förmögenhet överstiger 75 000 kronor. Om förmögenhetsvärdet överstiger 125 000 kronor, skall avdrag *icke medgivas*. *Värdet av sådan fastighet som avses i 24 § 2 mom. denna lag och jordbruksfastighet som i huvudsak användes för bostadsändamål skall inräknas i förmögenhetsvärdet med skäligt belopp. Har den skattskyldige eller hans make flera fastigheter av sådant slag gälla bestämmelserna enbart en fastighet. I första hand avses fastighet som utgör stadigvarande bostad för den skattskyldige.*

Föreslagen lydelse

Det avdrag som beräknas med hänsyn till skattskyldigs statligt taxerade inkomst jämkas, om värdet av skattepliktig förmögenhet överstiger 90 000 kronor. Om förmögenhetsvärdet överstiger 150 000 kronor, skall avdrag *inte medges*. Fastighet, som avses i 24 § 2 mom., och jordbruksfastighet, som i huvudsak används för bostadsändamål, skall inräknas i förmögenhetsvärdet med belopp som motsvarar 1/10 av skillnaden mellan taxeringsvärdet året före taxeringsåret och lånat kapital, som nedlagts i fastigheten, i den mån skillnaden inte överstiger 250 000 kronor. Är skillnaden större beräknas värdet till 25 000 kronor jämte den del av skillnaden som överstiger 250 000 kronor. Har den skattskyldige eller hans make flera sådana fastigheter, som avses här, gäller bestämmelserna endast för en fastighet och då i första hand för fastighet som utgör stadigvarande bostad för den skattskyldige.

Här ovan angivna grunder för avdragsberäkningen får frångås, när särskilda omständigheter föranleda det.

Vid beräkning av avdrag för gift skattskyldig iakttages bestämmelserna i 52 § 1 mom. sista stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering. Dock får bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 38 § om hänsynstagande till bokslut tillämpas redan vid 1981 års taxering.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

Häri genom föreskrivs att 4 och 10 §§ samt 11 § 1 och 2 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Fastighet *upptages* till taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång. Var sådant värde då *ej* åsatt eller har under beskattningsåret omständighet inträffat, som kan under taxeringsperioden *påkalla förändrad* värdering, *upptages* fastigheten till det taxeringsvärde, som för taxeringsåret *bliver densamma åsatt*. *Finns* sådana tillbehör till fastigheten som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, *skola* dessa *upptagas* särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom *äga därvid motsvarande tillämpning*.

Tomträtt eller vattenfallsrätt skall *upptagas* till det värde, som rättigheten med hänsyn till *villkoren* vid upplåtelsen och *den* tid, som *därför återstår*, kan anses *hava* betingat vid en försäljning under normala förhållanden.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk med binäringar, i skogsbruk eller i rörelse, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, *däri* egendomen är nedlagd.

Fordran, som löper med ränta, skall, *därest* den *icke* är tillgång i rörelse, *upptagas* till sitt kapitalbelopp *utan inberäkning av under*

Fastighet *tas upp* till taxeringsvärdet vid beskattningsårets utgång. Var sådant värde *inte* åsatt då eller har *det* under beskattningsåret inträffat omständighet, som kan *för-anleda ändrad* värdering under taxeringsperioden, *tas* fastigheten *upp* till det taxeringsvärde, som *åsäts* för taxeringsåret. *Finns* *det* sådana tillbehör till fastigheten, som avses i 2 kap. 3 § jordabalken, *skall* dessa *tas upp* särskilt. Bestämmelserna i tredje stycket om värdesättning av lös egendom *tillämpas vid värderingen*.

Tomträtt eller vattenfallsrätt skall *tas upp* till det värde, som rättigheten med hänsyn till *villkor* och *återstående* tid *för* upplåtelsen kan anses *ha* betingat vid en försäljning under normala förhållanden.

Lös egendom, som är avsedd för stadigvarande bruk i jordbruk med binäringar, i skogsbruk eller i rörelse, skall värdesättas i enlighet med vedertaget affärsbruk inom det slag av verksamhet, *som* egendomen är nedlagd *i*.

Fordran, som löper med ränta, skall, *om* den *inte* är tillgång i rörelse, *tas upp* till sitt kapitalbelopp *med tillägg för* förfallen ränta.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:859.

² Senaste lydelse 1977:1173.

Nuvarande lydelse

beskattningsåret upplupen men ej förfallen ränta.

Fordran, som *ej* är förfallen och *därå* ränta *ej* skall beräknas för tiden före förfallodagen, uppskattas till belopp, som utgör fordringens förhandenvarande värde enligt vid denna lag fogad tabell I. Osäker fordran *upptages* till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran *upptages icke*.

Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs eller är föremål för liknande notering, uppskattas till det noterade värdet, eller, om detta *icke* motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Sådana värdepapper, som eljest *omsätts* på kapitalmarknaden eller vars värde *icke* skall beräknas med ledning av bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§, uppskattas enligt sist angivna grund.

Annan för *evärdlig* tid *utgående* ränta, avkomst eller förmån *än* frälseränta uppskattas till tjuugo gånger det belopp, *vartill* den uppgått under beskattningsåret.

Kapitalvärdet av på livstid eller viss tid *utgående* ränta, avkomst eller förmån uppskattas efter det belopp, rättigheten motsvarat under beskattningsåret, enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III.

Rättighet, som *icke* är bestämd att utgå under någons livstid men

Föreslagen lydelse

Fordran, som *inte* är förfallen och *på vilken* ränta *inte* skall beräknas för tiden före förfallodagen, uppskattas till belopp, som utgör fordringens förhandenvarande värde enligt vid denna lag fogad tabell I. Osäker fordran *tas upp* till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran *tas inte upp*.

Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs eller är föremål för liknande notering, uppskattas till det noterade värdet, eller, om detta *inte* motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Sådana värdepapper, som eljest *omsätts* på kapitalmarknaden eller vars värde *inte* skall beräknas med ledning av bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§, uppskattas enligt sist angivna grund.

Annan ränta, avkomst eller förmån, *som utgår* för *evig* tid *och inte utgör* frälseränta, uppskattas till tjuugo gånger det belopp, *som* den uppgått *till* under beskattningsåret.

Kapitalvärdet av ränta, avkomst, eller förmån, *som utgår* på livstid eller viss tid, uppskattas efter det belopp *som* rättigheten motsvarat under beskattningsåret *och* enligt de vid denna lag fogade tabellerna II och III.

Rättighet, som *inte* är bestämd att utgå under någons livstid men *ändå*

Nuvarande lydelse

ändock är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten senast för helt år motsvarat.

Är rättighet beroende av varaktigheten av flera personers liv sålunda, att rättigheten upphör vid den först avlidnes frånfälle, bestämmes rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Fortfar däremot rättigheten oförändrad till den sist avlidnes frånfälle, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation allenast delvis skola skiftas mellan medlemmarna, skall upptagas till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle fallit på andelen därest föreningen trätt i likvidation.

Övrig lös egendom upptages till det värde, som den kan anses hava betingat vid försäljning under normala förhållanden.

Föreslagen lydelse

är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, som om den skulle ha utgått för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, som rättigheten senast motsvarat för helt år.

Är rättighet beroende av längden av flera personers liv på så sätt, att rättigheten upphör vid den först avlidnes död, bestäms rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Är rättigheten däremot oförändrad till den sist avlidnes död, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation endast delvis skall skiftas mellan medlemmarna, skall tas upp till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle fallit på andelen om föreningen trätt i likvidation.

Andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknad med utgångspunkt i det taxeringsvärde som gäller för föreningens eller bolagets fastighet vid beskattningsårets utgång och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före den 1 juli under beskattningsåret.

Övrig lös egendom tas upp till det värde, som den kan anses ha betingat vid försäljning under normala förhållanden.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

Beträffande tillgångar i jordbruk med binärningar, skogsbruk och rörelse gäller vidare särskilda bestämmelser i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§.

(Se vidare anvisningarna.)

10 §³

Fysisk person, *oskift* dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *omförmäld* familjestiftelse skall *icke utgöra* statlig förmögenhetsskatt, *därest* den beskattningsbara förmögenheten *icke* överstiger 200 000 kronor.

Ej heller föreligger *skatteplikt* till statlig förmögenhetsskatt för juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) denna lag, *därest* den beskattningsbara förmögenheten *icke* överstiger 15 000 kronor.

Fysisk person, dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *angiven* familjestiftelse skall *inte betala* statlig förmögenhetsskatt, *om* den beskattningsbara förmögenheten *inte* överstiger 400 000 kronor.

Skatteplikt till statlig förmögenhetsskatt föreligger *inte* heller för juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) denna lag *om* den beskattningsbara förmögenheten *inte* överstiger 25 000 kronor.

11 §

Nuvarande lydelse

1 m o m.⁴ Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, *oskift* dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *omförmäld* familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten *icke* överstiger 275 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 200 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 275 000 men *icke* 400 000 kr.: 750 kr. för 275 000 kr. och 1,5 % av återstoden;

400 000 men *icke* 1 000 000 kr.: 2 625 kr. för 400 000 kr. och 2 % av återstoden;

1 000 000 kr.: 14 625 kr. för 1 000 000 kr. och 2,5 % av återstoden.

³ Senaste lydelse 1974:859.

⁴ Senaste lydelse 1974:859.

Föreslagen lydelse

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt *angiven* familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten *inte* överstiger 600 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 400 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 600 000 men *inte* 800 000 kr.: 2 000 kr. för 600 000 kr. och 1,5 % av återstoden;

800 000 men *inte* 1 800 000 kr.: 5 000 kr. för 800 000 kr. och 2 % av återstoden;

1 800 000 kr.: 25 000 kr. för 1 800 000 kr. och 2,5 % av återstoden.

2 mom.⁵ Statlig förmögenhetsskatt skall för juridisk person, som avses i 6 § 1 mom. b) denna lag utgöra:

en och en halv promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 15 000 kronor, dock lägst en krona.	en och en halv promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 25 000 kronor, dock lägst en krona.
--	--

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering.

Bestämmelsen i 4 § om värdering av andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag får dock tillämpas redan vid 1981 års taxering.

⁵ Senaste lydelse 1974:859.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Häri genom föreskrivs att 23 och 28 §§ lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §²

Vid uppskattning av lös egendom iakttages:

A. Tomträtt eller vattenfallsrätt uppskattas, i den mån ej annat följer av 20 § tredje stycket, till vad rättigheten med hänsyn till villkoren vid upplåtelsen och den tid, som därför återstår, kan antagas hava betingat vid en av boets avveckling föranledd, med tillbörlig omsorg skedd försäljning.

B. Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs eller är föremål för liknande notering, uppskattas till det noterade värdet eller, om detta icke motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Sådana värdepapper, som eljest omsätts på kapitalmarknaden eller vars värde icke skall beräknas med ledning av bestämmelserna i F nedan, uppskattas enligt sist angivna grund.

C. Fordran uppskattas till sitt kapitalbelopp jämte upplupen ränta å tid, som avses i 21 §. Är fordringen ej förfallen och skall ränta därå ej beräknas för tiden före förfalldagen, uppskattas fordringen till belopp, som utgör dess värde vid nämnda tid enligt den vid denna lag fogade tabellen I.

Osäker fordran uppskattas till belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran anses icke utgöra tillgång. Den omständigheten att gäldenären är delägare i dödsboet föranleder icke fordringens uppskattande enligt andra grunder än som eljest äro tillämpliga.

Medel, för vilka uppskov med inkomstbeskattning åtnjutes enligt bestämmelserna om skogskonto, upphovsmannakonto eller investeringskonto för skog, upptagas till halva värdet. Har medel avsatts till fond för särskilt ändamål enligt föreskrift i lag eller annan författning och har avdrag vid inkomstberäkningen medgivits för avsättningen, får halva det avsatta beloppet upptagas som skuld.

D. För evärdlig tid utgående ränta, avkomst eller annan förmån uppskattas till tjugu gånger det belopp, vartill den senast för helt år uppgått.

Nyttjanderätt eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån, som utgår under viss tid eller någons livstid, uppskattas till sitt kapitalvärde. Är rättigheten bestämd till visst belopp eller eljest till viss storlek, beräknas kapitalvärdet efter det belopp rättigheten för helt år motsvarar enligt de vid

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:857.

² Senaste lydelse 1980:75.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

denna lag fogade tabellerna II och III. Om livränta på grund av försäkring skall utgå så länge någon är i livet, dock längst under viss tid, eller skall börja utgå framdeles, beräknas värdet efter försäkringstekniska grunder med iakttagande av föreskrifterna i denna paragraf. Där rättighet, som belastar viss egendom, ej är på nyss angivet sätt bestämd, anses årliga värdet utgöra fem procent av det penningvärde, vartill egendomen uppskattats, dock att, där rättighet avser endast del av egendom eller dess årliga värde eljest icke kan bestämmas enligt nyss angivna grund, detta uppskattas efter vad som prövas skäligt.

Kapitalvärdet av rättighet, som icke är bestämd att utgå under någons livstid men ändock är av obestämd varaktighet, uppskattas med ledning av tabell III, såsom om den skolat utgå för den berättigades livstid, dock högst till tio gånger det värde, rättigheten för helt år motsvarar.

Är rättighet beroende av flera personers liv sålunda, att rättigheten upphör vid den först avlidnes frånfälle, bestämmas rättighetens kapitalvärde efter den äldstes levnadsålder. Fortfar däremot rättigheten oförändrad till den sist avlidnes frånfälle, beräknas värdet efter den yngstes ålder.

E. Värdet av utländskt myntslag beräknas efter den köpkurs på checkar, utställda i samma myntslag, som gällde vid tiden för skattskyldighetens inträde. Finnes ej sådan kurs eller kan av annan anledning värdet icke beräknas efter denna grund, bestämmer regeringen eller den myndighet regeringen förordnar, hur beräkningen skall ske.

F. Annan lös egendom än förut nämnts uppskattas till vad den kan antagas hava betingat vid en av boets avveckling föranledd, med tillbörlig omsorg skedd försäljning.

F. *Andel i bostadsförening eller bostadsaktiebolag tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet beräknad med utgångspunkt i det värde som föreningens eller bolagets fastighet skall tas upp till enligt 22 § och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt senaste bokslut.*

Annan lös egendom än förut nämnts uppskattas till vad den kan antas ha betingat vid en med tillbörlig omsorg skedd försäljning, som föranletts av boets avveckling.

Vid värderingen av förvärvskälla som enligt kommunalskattelagen (1928:370) ingår i inkomstlagen jordbruksfastighet eller rörelse tillämpas bestämmelserna i 4 § och, med undantag av femte stycket sista meningen, punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §³

Till k l a s s I hänföras efterlevande make, barn, avkomling till barn, make till barn och efterlevande make till avlidet barn. Detta gäller även om barnet eller avkomlingen till följd av adoption förlorat sin arvsrätt efter arvlåtaren.

Såsom skattefritt avdragas från lott som tillkommer den avlidnes efterlevande make 30 000 kronor, från vad som tillkommer annan i klass I 15 000 kronor och från lott, som beskattas enligt klass II eller klass III, 3 000 kronor. Har barn eller avkomling till avlidet barn vid skattskyldighetens inträde ej fyllt 18 år, avdragas ytterligare 3 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Som skattefritt avdrages från lott som tillkommer den avlidnes efterlevande make 50 000 kronor, från vad som tillkommer annan i klass I 25 000 kronor och från lott, som beskattas enligt klass II eller klass III, 5 000 kronor. Har barn eller avkomling till avlidet barn vid skattskyldighetens inträde ej fyllt 18 år, avdrages ytterligare 5 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Med make jämställes den som vid tiden för dödsfallet sammanlevde med den avlidne, om de sammanlevande tidigare varit gifta med varandra eller gemensamt ha eller ha haft barn. Motsvarande gäller, i förhållande till den avlidnes barn, beträffande den som sammanlevt med barnet. Styvbarns- och fosterbarnsförhållande räknas lika med skyldskap. Med fosterbarn avses barn, som före fyllda 16 år stadigvarande vistats i den avlidnes hem och därvid erhållit vård och fostran som eget barn.

Högre avdrag än enligt andra stycket får ej åtnjutas i fråga om vad som erhålles från samme arvlåtare eller testator, även om det erhålles vid skilda tillfällen.

Till k l a s s I I hänföres annan arvinge eller testamentstagare än sådan som avses i klass I eller III.

Till k l a s s I I I hänföras

landstingskommun, kommun eller annan menighet ävensom hushållnings-sällskap med stadgar som fastställts av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer;

stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförbara kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål;

stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv;
registrerad understödsförening;

sådan sammanslutning, som, utan att hava till syfte att i sin verksamhet

³ Senaste lydelse 1980:75.

tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål;

folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal,

där fråga är om svensk juridisk person och skattebefrielse ej åtnjutes jämlikt 3 §.

För skattelott, som i 11 § 2 mom. sägs, beräknas skatten efter den klass, gällande för arvinge eller universell testamentstagare i dödsboet eller för mottagaren av det legat varom fråga är, som medför lägst skatt. Från skattelott medges icke avdrag enligt andra stycket.

Vad som återstår, sedan avdrag enligt andra stycket gjorts, utgör skattepliktig lott. Denna skall jämnas till närmast lägre hundratal kronor. Om öretal uppkommer vid beräkning av skatt, skall skatten jämnas nedåt till närmast hela krontal.

Skatten beräknas enligt följande skalor.

Nuvarande lydelse

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 25 000	5 % inom skiktet;
25 000 – 50 000	1 250 + 10 % „ „ ;
50 000 – 75 000	3 750 + 15 % „ „ ;
75 000 – 100 000	7 500 + 22 % „ „ ;
100 000 – 150 000	13 000 + 28 % „ „ ;
150 000 – 250 000	27 000 + 33 % „ „ ;
250 000 – 350 000	60 000 + 38 % „ „ ;
350 000 – 500 000	98 000 + 44 % „ „ ;
500 000 – 1 000 000	164 000 + 49 % „ „ ;
1 000 000 – 2 000 000	409 000 + 53 % „ „ ;
2 000 000 – 5 000 000	939 000 + 58 % „ „ ;
5 000 000 –	2 679 000 + 65 % „ „ ;

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 10 000	8 % inom skiktet;
10 000 – 20 000	800 + 16 % „ „ ;
20 000 – 30 000	2 400 + 24 % „ „ ;
30 000 – 50 000	4 800 + 32 % „ „ ;
50 000 – 70 000	11 200 + 40 % „ „ ;
70 000 – 100 000	19 200 + 45 % „ „ ;

Nuvarande lydelse

100 000 – 150 000	32 700 + 50 % inom skiktet;
150 000 – 200 000	57 700 + 56 % ;
200 000 – 500 000	85 700 + 61 % ;
500 000 – 1 000 000	268 700 + 67 % ;
1 000 000 –	603 700 + 72 %

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 10 000	8 % inom skiktet;
10 000 – 20 000	800 + 16 % ;
20 000 – 30 000	2 400 + 24 % ;
30 000 –	4 800 + 30 %

*Föreslagen lydelse**Klass I*

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 50 000	5 % inom skiktet;
50 000 – 100 000	2 500 + 10 % ;
100 000 – 150 000	7 500 + 15 % ;
150 000 – 200 000	15 000 + 22 % ;
200 000 – 300 000	26 000 + 28 % ;
300 000 – 450 000	54 000 + 33 % ;
450 000 – 600 000	103 500 + 38 % ;
600 000 – 800 000	160 500 + 44 % ;
800 000 – 1 200 000	248 500 + 49 % ;
1 200 000 – 2 500 000	444 500 + 53 % ;
2 500 000 – 6 000 000	1 133 500 + 58 % ;
6 000 000 –	3 163 500 + 65 %

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 20 000	8 % inom skiktet;
20 000 – 40 000	1 600 + 16 % ;
40 000 – 60 000	4 800 + 24 % ;
60 000 – 90 000	9 600 + 32 % ;
90 000 – 120 000	19 200 + 40 % ;
120 000 – 150 000	31 200 + 45 % ;

Föreslagen lydelse

150 000 – 200 000	44 700 + 50 % inom skiktet;
200 000 – 250 000	69 700 + 56 % ;
250 000 – 600 000	97 700 + 61 % ;
600 000 – 1 200 000	311 200 + 67 % ;
1 200 000 –	713 200 + 72 %

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
– 20 000	8 % inom skiktet;
20 000 – 40 000	1 600 + 16 % ;
40 000 – 60 000	4 800 + 24 % ;
60 000 –	9 600 + 30 %

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981. Äldre bestämmelser gäller fortfarande om skattskyldighet inträtt dessförinnan. Bestämmelserna i 28 § tillämpas dock först om skattskyldighet inträtt efter 1981 års utgång.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggs pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller av bartillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svågerlag må vara föranledd att utgiva. Som inkomst räknas icke heller vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349) eller utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning. Vid inkomstberäkningen skall för den som åtnjuter folkpension i form av halv eller två tredjedelar av hel förtidspension bortses från ett belopp som motsvarar skillnaden mellan

a) ett för den försäkrade beräknat belopp av hel förtidspension jämte däremot svarande pensionstillskott, beloppet i förekommande fall beräknat med beaktande av bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring och

b) den utgående förtidspensionen jämte pensionstillskott.

Vid uppskattning av förmögens avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten *må överstiga* för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor.

Vid uppskattning av förmögens avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten *överstiger* för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. *Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunal-skattelagen (1928:370) och som bebos av den pensionsberättigade, tas upp till hälften av fastighetens taxeringsvärde. Detsamma skall gälla*

¹ Lagen omtryckt 1976:1014.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet, där den pensionsberättigade är bosatt.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler, som fastställas av regeringen.

I fråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst och värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas för envar pensionsberättigad till närmast hela tiotal kronor.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg som avser tid före ikraftträdandet. Därvid skall vid beräkning av förmögenhet värdet av fastighet tas upp till det närmast före den 1 januari 1981 gällande taxeringsvärdet.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring

Häriigenom föreskrivs att 16 § lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i tredje stycket punkterna 1–4 övergångsbestämmelserna till lagen *den 5 maj 1960 (nr 99)* angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering *skola alltjämt äga motsvarande tillämpning. Dock skall beträffande änkepension efter man, som avlidit före den 1 juli 1960, i stället för 8 § första stycket lagen om folkpensionering i lagrummets lydelse före nämnda tidpunkt gälla, att sådan pension minskas med en tredjedel av den pensionsberättigades årsinkomst i vad den må överstiga tvåtusen kronor. Vid tillämpning i fall som nu sagts av 13 § 2 mom. sistnämnda lag skall ock procenttalet 20 utbytas mot 10 samt beloppet 20 000 kronor utbytas mot 75 000 kronor.*

Föreslagen lydelse

16 §¹

Bestämmelserna i tredje stycket punkterna 1–4 övergångsbestämmelserna till lagen (1960:99) angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering *skall fortfarande tillämpas. Beträffande änkepension efter man, som avlidit före den 1 juli 1960, skall dock i stället för 8 § första stycket lagen om folkpensionering i lagrummets lydelse före nämnda tidpunkt gälla, att sådan pension minskas med en tredjedel av den del av den pensionsberättigades årsinkomst som överstiger 1 000 kronor. Vid tillämpning i fall som nu sagts av 13 § 2 mom. sistnämnda lag skall även procenttalet 20 utbytas mot 10 samt beloppet 20 000 kronor utbytas mot 75 000 kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och som bebos av den pensionsberättigade, tas upp till hälften av fastighetens taxeringsvärde. Detsamma skall gälla vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet, där den pensionsberättigade är bosatt.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om änkepension som avser tid före ikraftträdandet. Därvid skall vid beräkning av förmögenhet värdet av fastighet tas upp till det närmast före den 1 januari 1981 gällande taxeringsvärdet.

¹ Senaste lydelse 1975:325.

Motioner väckta med anledning av propositionen

1980/81: 123 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen hemställs

1. att riksdagen – med avslag på regeringens förslag till ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, såvitt avser 4 § 12 stycket (bostadsrättslägenheters värdering) och antar följande

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt**

Häri genom föreskrivs att 11 § 1 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall ha nedan angiven lydelse:

11 §

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, oskiftat dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt omfördäld familjestiftelse utgöra:

När den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 275 000 kr.: två procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger 200 000 kr.;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 275 000 men icke 400 000 kr.: 1 500 kr. för 275 000 kr. och 2,5 % av återstoden,

400 000 men icke 1 000 000 kr.: 4 625 kr. för 400 000 kr. och 3 % för återstoden,

1 000 000 men icke 2 000 000 kr.: 22 625 kr. för 1 000 000 kr. och 3,5 % av återstoden,

2 000 000 kr.: 57 625 kr. för 2 000 000 kr. och 4 % av återstoden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982 och tillämpas första gången vid 1983 års taxering.

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om skyndsamt förslag till åtgärder för att skydda folkpensionärer och låginkomsttagare från effekterna av inflation och spekulation på fastighetsvärdena, i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1941:416) om arvskatt och gåvoskatt,

4. att riksdagen – med avslag på regeringens förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), såvitt avser 24 § 2 mom. – antar följande

**Förslag till
Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)**

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

2 mom. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj *jämte personliga tjänare* (enfamiljsfastighet) eller två familjer *jämte personliga tjänare* (tvåfamiljsfastighet) och föreligger *ej* fall, som avses nedan i sista stycket, *upptages såsom* intäkt av fastigheten ett belopp motsvarande för helt år räknat *tre* procent av den del av fastighetens taxeringsvärde året *näst* före taxeringsåret som *icke* överstiger 200 000 kronor, *fyra* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 200 000 kronor men *icke* 250 000 kronor, *åtta* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 250 000 kronor men *icke* 300 000 kronor och *tio* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 300 000 kronor. *Finnes ej* taxeringsvärde *åsatt* för året *näst* före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som *gällt* för *åsättande* av taxeringsvärde för året *näst* före taxeringsåret.

2 mom. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj (enfamiljsfastighet) eller två familjer (tvåfamiljsfastighet) och föreligger *inte* fall, som avses nedan i sista stycket, *tas som* intäkt av fastigheten *upp* ett belopp motsvarande för helt år räknat *två* procent av den del av fastighetens taxeringsvärde året före taxeringsåret som *inte* överstiger 250 000 kronor, *tre* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 250 000 kronor men *inte* 300 000 kronor, *fyra* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 300 000 kronor men *inte* 450 000 kronor, *sex* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 450 000 kronor *men inte* 600 000 kronor och *tio* procent av den del av taxeringsvärdet som överstiger 600 000 kronor. *Har* taxeringsvärde *inte bestämts* för året före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder som *gällde* för *bestämmande* av taxeringsvärde för året före taxeringsåret.

5. att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370) såvitt avser 25 § 3 mom. 2 stycket och 47 § 1 stycket,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen framförts om principerna för bostadsbeskattningen och boendekostnader och att riksdagen hos regeringen hemställer om utredning i enlighet med vad som sägs i motionen.

1980/81: 131 av Olof Palme n. fl. (s)

I motionen yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att repartitions-

talet vid vattenkraftanläggningar skall vara oförändrat 2 %.

2. att riksdagen hos regeringen begär omprövning av bostadspolitiken i syfte att skapa bestående ekonomisk rättvisa mellan alla boende och besittningsformer.

1980/81: 132 av Olof Palme m. fl. (s)

I motionen hemställs

1. att riksdagen beslutar att lagen om statlig förmögenhetsskatt ändras i enlighet med vad som förordas i motionen,

2. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen om arvsskatt och gåvoskatt i vad avser 23 §,

3. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,

4. att riksdagen beslutar ändra det skärpningsfria förmögenhetsbeloppet i enlighet med vad som förordas i motionen,

5. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen angående införande av lagen om allmän försäkring,

6. att riksdagen begär utredning och förslag om värdering av bostadsrätter i enlighet med vad i motionen anförts.

Motion väckt under allmänna motionstiden 1980

1979/80: 1554 yrkande 2 av Lars Werner m. fl. (vpk)

I yrkandet hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en ny översyn av bostadsbeskattningen bör initieras i syfte att förslag snarast skall föreläggas riksdagen om ändringar i skattesystemet som leder till en bostadspolitiskt nödvändig ekonomisk rättvisa mellan skilda upplåtelseformer.

Utskottet

Inledning

Förslagen i propositionen har tillkommit i huvudsak för att mildra verkningarna av de höjningar av taxeringsvärdena som kan väntas med anledning av 1981 års allmänna fastighetstaxering. Ändringarna avser såväl inkomst- och förmögenhetsbeskattningen som arvs- och gåvoskatterna. Även reglerna om förmögenhetsprövningen av folkpensionärernas extra avdrag för nedsatt skatteförmåga och av de kommunala bostadstilläggen skall enligt förslaget ändras.

Utskottet kommer i det följande att i anslutning till de motioner och skrivelser som föreligger i ärendet redovisa den närmare innebörden av de olika förslagen.

Villabeskattningen

För en- och tvåfamiljsfastigheter tillämpas i regel en schablonmetod vid inkomstberäkningen. Denna är f. n. så konstruerad att för villor med taxeringsvärde upp till 200 000 kr. intäkten tas upp till 3 % av taxeringsvärdet. För villor med högre taxeringsvärde tillämpas 4 % för den del som ligger mellan 200 000 och 250 000 kr., 8 % för den del som ligger mellan 250 000 och 300 000 kr. och 10 % för överskjutande belopp. Om ägaren är mantalsskriven på fastigheten medges ett extra avdrag på 1 000 kr.

För att mildra verkningarna på boendekostnaderna av 1981 års fastighets-taxeringsvärden föreslås i propositionen att den lägsta intäktsprocenten skall vara 2 i stället för 3 och tillämpas för villor med taxeringsvärden upp till 450 000 kr. För villor med taxeringsvärden över detta belopp skall tillämpas en 4-procentig intäktsberäkning mellan 450 000 och 600 000 kr., 6 % mellan 600 000 och 750 000 kr. och 8 % för överskjutande belopp. Det extra avdraget höjs från 1 000 till 1 500 kr. och repartitionstalet för den kommunala garantiskatten sänks från 2 till 1,5.

I motion 1980/81: 123 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att gränsen för den 2-procentiga intäktsberäkningen sänks till 250 000 kr. och att intäktsprocenten skall utgöra 3 % i värdeskiktet 250 000–300 000 kr., 4 % i skiktet 300 000–450 000 kr., 6 % i skiktet 450 000–600 000 kr. och 10 % för överskjutande belopp. I samma motion och i den under allmänna motionstiden i år väckta vpk-motionen 1979/80: 1554 begärs en utredning i syfte att uppnå rättvisa och utjämning av boendekostnaderna mellan olika upplåtelseformer. Även s-motionen 1980/81: 131 innehåller ett yrkande av liknande innebörd. Sveriges villaägareförbund har i en till utskottet ingiven skrivelse begärt att intäktsprocenten för villor med taxeringsvärden upp till 450 000 kr. sänks till 1,5 och repartitionstalet till 1, medan representanter för Bohusläns skärgårdsråd vid en uppvaktning inför utskottet framhållit att det extra avdraget enligt deras uppfattning bör differentieras.

1981 års allmänna fastighetstaxering kommer med all sannolikhet att leda till betydande taxeringsvärdehöjningar för de flesta villor. De regionala skillnaderna i fråga om värdenivåer kan också väntas bli stora. Att mot den bakgrunden utarbeta en för hela landet enhetlig villaschablon som innebär en någorlunda jämn och rättvis fördelning av de ökade kapitalkostnaderna måste givetvis vara förenat med betydande svårigheter.

1976 års fastighetstaxeringskommitté har ingående prövat möjligheterna att införa någon form av regionalt differentierad villaschablon med skiktgränser som varierar med hänsyn till olikheter i den allmänna fastighetsprisnivån. Kommittén har emellertid funnit att det med utgångspunkt i nu tillgänglig taxeringsstatistik inte är möjligt att tillräckligt säkert bedöma taxeringsenheternas spridning i de olika skikten i en regionalt differentierad schablon och därför avstått från att föreslå införandet av en sådan schablon.

Utskottet delar kommitténs och departementschefens uppfattning att villaschablonen bör bygga på nuvarande regelsystem. Schablonen bör vara så utformad att en fastighetsägare som bebor en villa med storlek och standard väsentligen över det normala beskattas för det verkliga värdet av sitt boende. Å andra sidan bör man i möjligaste mån söka undvika att standardvillor i orter med hög prisnivå beskattas som lyxvillor eller att lyxvillor i områden med låg värdenivå går fria från progressionen vid intäktsberäkningen.

Med hänsyn till vad i propositionen upplysts om de genomsnittliga taxeringsvärdehöjningar som kan väntas bli följden av nästa års allmänna fastighetstaxering får de i propositionen föreslagna skiktgränserna och procentsatserna, i förening med höjningen av det extra avdraget och sänkningen av repartitionstalet, anses innebära en skäligen avvägning. De kapitalkostnadsökningar som villaägarna kan antas bli åsamkade till följd av höjda taxeringsvärden får anses stå i rimlig proportion till den allmänna kostnadsutvecklingen. Ett bifall till yrkandet i vpk-motionen däremot skulle enligt utskottets mening leda till kostnadsökningar som särskilt i fråga om villor i storstadsregionerna måste anses oacceptabla.

Med det anförda tillstyrker utskottet den i propositionen föreslagna schablonberäkningen. Utskottet avstyrker följaktligen vpk-motionen 1980/81: 123 i denna del samt Villaägareförbundets framställning om en lägre procentsats i intäktschablonen än 2 och om en ytterligare sänkning av repartitionstalet för villorna. Utskottet anser sig inte heller kunna tillgodose önskemålet om en differentiering av det extra avdraget.

Vad särskilt angår de i partimotionerna från s och vpk framställda yrkandena om översyn av bostadspolitiken och boendekostnaderna i syfte att åstadkomma rättvisa mellan olika besittningsformer vill utskottet erinra om att räntebidrag till egnahem och hyresbidrag differentieras i detta syfte. Vissa hithörande frågor behandlas för övrigt av utredningen om underskottsavdrag (B 1980: 05). Utskottet delar departementschefens uppfattning att strävandena att söka upprätthålla neutralitet i kostnadshänseende mellan olika boendeformer kan komma att kräva en samordning med åtgärder på andra områden än beskattningens. Av departementschefens uttalanden framgår att han för sin del anser mycket tala för att en mer grundläggande omprövning av villabeskattningen bör ske för framtiden, där hänsyn kan tas till de ändrade förutsättningar som numera råder på detta område. Det kan enligt utskottets mening således förutsättas att den i motionerna begärda genomgripande översynen kommer till stånd. Enligt utskottets mening finns det anledning att, innan slutlig ställning tas till frågan om en sådan översyn, avvakta resultatet av den pågående utredningen om underskottsavdragen och att närmare studera utfallet av den nya fastighetstaxeringen och dess effekter på villaschablonen. Utskottet avstyrker således bifall till berörda utredningsyrkanden i motionerna 1979/80: 1554, 1980/81: 123 och 1980/81: 131.

Vattenkraftsanläggningar

I enlighet med förslag i proposition 1979/80: 86 antog riksdagen i våras nya regler för taxering av industribyggnader. Reglerna, som utgjorde kompletteringar av den då nyligen genomförda lagstiftningen om allmän fastighets-taxering, innebär att vattenkraftsanläggningar, som tidigare värderats enligt en produktionskostnadsmetod, skall värderas enligt en avkastningsmetod, medan värmekraftsanläggningar även i fortsättningen skall värderas enligt produktionskostnadsmetod. Enligt en särskild jämningsregel skall emellertid vattenkraftens avkastningsvärde justeras med hjälp av en omräkningsfaktor så, att det sammanlagda värdet av vattenkraften och värmekraften motsvarar det avkastningsvärde som erhålls om landets samlade krafttillgångar värderas med ledning av gällande tariffer. Med hänsyn till att vattenkraftsanläggningarna med en sådan jämningsregel skulle kunna åsättas värden som med tanke på deras lönsamhet framstår som för låga har riksdagen – för att garantera vattenkraften en viss minsta andel av elkraftens totalvärde – uttalat att man vid fördelningen av det kapitaliserade avkastningsvärdet av den samlade elkraften i landet på vattenkraft och värmekraft bör lägga lägst 75 % på vattenkraften.

I s-motionen 1980/81: 131 yrkas, med åberopande av riksdagsbeslutet i fråga om vattenkraftsanläggningarna, att repartitionstalet för sådana anläggningar även i fortsättningen skall utgöra 2. Jokkmokks kommun har i skrivelse till utskottet med en liknande motivering framställt samma yrkande.

Utskottet vill med anledning härav framhålla att den värderingsmetod som vid 1981 års fastighetstaxering skall användas i fråga om vattenkraftsanläggningar med all sannolikhet kommer att medföra fördelar totalt sett – jämfört med 1975 års fastighetstaxering – för såväl vattenkraftsanläggningarna som berörda kommuner, och detta även med den föreslagna sänkningen av repartitionstalet.

Fastighetstaxeringskommittén framhöll i sitt betänkande (SOU 1979: 81) med förslag till ändrade regler för taxering av bl. a. vattenkraftsanläggningarna att det inte kunde uteslutas att taxeringsvärdehöjningarna i enstaka fall kunde bli av den storleksordningen att det var motiverat att under en övergångstid införa vissa begränsningar i de verkningar som höjningarna medförde i fråga om garantibeskattningen. Det kan således förutsättas att kommittén kommer att uppmärksamma den nya garantiskattens effekter på vattenkraftsanläggningarnas taxering och föreslå de justeringar av bestämmelserna som kan anses motiverade.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet inte att det finns skäl att särskilt i fråga om vattenkraftsanläggningarna bibehålla garantiskatten på nuvarande nivå. Utskottet avstyrker således bifall till motion 1980/81: 131 även i denna del.

Bostadsföreningarna och deras medlemmar

Bostadsföreningarna inkomstbeskattas enligt en schablonmetod. Som intäkt skall redovisas 3 % av taxeringsvärdet på föreningens fastighet. Avdrag medges för ränteutgifter.

Genom lagstiftning år 1979 kompletterades beskattningen av föreningarna med individualiserad medlemsbeskattning. Denna beskattning är i första hand avsedd att träffa föreningar med fördelade lån, dvs. sådana där betalningsansvaret för föreningens skulder övertagits av medlemmarna. De nya reglerna innebär att medlem som intäkt av kapital skall redovisa 4 % av värdet på sin andel i den mån detta värde överstiger 25 000 kr. Värdet av andelen beräknas med utgångspunkt i den samlade föreningsförmögenheten, varvid föreningens fastighet skall tas upp till taxeringsvärdet.

I propositionen föreslås inte någon sänkning av intäktsprocenten för bostadsföreningar. För att söka motverka att medlemmarnas bostadsrätter till följd av de väntade taxeringsvärdehöjningarna mer allmänt förs in i den individuella beskattningen föreslås däremot att den nuvarande frigränsen på 25 000 kr. höjs till 50 000 kr. och att intäktsprocenten sänks från 4 till 3.

Utskottet godtar de i propositionen redovisade skälen för att intäktsberäkningen för bostadsföreningarna bör vara oförändrad och tillstyrker således bifall till propositionen i denna del. Utskottet tillstyrker också förslaget om intäktsprocent och frigräns för föreningarnas medlemmar. Vad HSB:s riksförbund anfört i skrivelse till utskottet utgör inte skäl för annat ställningstagande.

Utskottet vill i detta sammanhang beröra en annan fråga gällande beskattningen av medlemmar i bostadsföreningar med fördelade lån. På senare tid har, bl. a. i massmedia, uppmärksammas försök att kringgå den individuella medlemsbeskattningen. Detta skulle gå till så att medlemmarnas grundavgifter till föreningarna återbetalas till medlemmarna, vilka i sin tur lånar ut pengarna till föreningen utan att betinga sig någon ränta eller fastställa några villkor för hur och när återbetalning skall ske. Det har gjorts gällande att detta förfarande skulle leda till en lägre föreningsförmögenhet och därigenom till ett minskat underlag för den individuella medlemsbeskattningen.

Enligt utskottets mening kan det ifrågasättas om inte en skatteflyktsåtgärd av angivet slag redan enligt nu gällande bestämmelser skulle komma att underkännas av skattemyndigheterna.

Utskottet vill emellertid, i syfte att undanröja varje tvivel om att transaktioner av nu angivet slag inte bör godtas vid taxeringen, föreslå att vid inkomstbeskattningen införs en regel av innebörd att man vid beräkning av bostadsförenings förmögenhet skall bortse från skulder som med hänsyn till lånevillkoren kan jämföras med inbetald insats. Avdrag bör således bara medges för sådana skulder där lånevillkoren är i huvudsak marknadsmässiga, och detta bör gälla oavsett om det är medlemmarna själva eller dem

närstående som medverkat vid långivningen. Med närstående bör avses sådana personer som enligt 35 § 1 mom. 9 stycket KL skall räknas som företagsledaren närstående i ett fåmansföretag.

Utskottets förslag föranleder ändringar i anvisningarna till 38 § KL.

Kapitalbeskattningen

Förmögenhetsskatt tas ut av fysiska personer, dödsbon, utländska bolag och vissa familjestiftelser. Skatten utgår enligt en progressiv skala från 1 % i skikten 200 000–250 000 kr. till 2,5 % i skikten över 1 milj. kr. Vissa föreningar och samfund, där medlemmarna inte äger del i föreningens eller samfundets förmögenhet, samt vissa samfälligheter betalar – under förutsättning att de är skyldiga erlægga inkomstskatt – en proportionell förmögenhetsskatt om 1,5 % på den del av sin beskattningsbara förmögenhet som överstiger 15 000 kr.

I propositionen föreslås en uppräknig av förmögenhetsskatteskalen. Det lägsta skiktet, med 1-procentig skatt, ligger mellan 400 000 och 600 000 kr., och 2,5 % tas ut först för förmögenhetsdelar över 1,8 milj. kr. Skattepliktsgränsen för den proportionella förmögenhetsskatten höjs från 15 000 till 25 000 kr.

Olof Palme m.fl. (s) framhåller i motion 1980/81: 132 att det nu, liksom vid tidigare taxeringsvärdehöjningar, är nödvändigt att anpassa skatteskalorna till de senaste årens kraftiga prisstegringar. Samtidigt talar – menar motionärerna – starka skäl för att skärpa skatten på större förmögenheter. De yrkar därför att skatt skall utgå med 1 % i skiktet 350 000–500 000 kr., 1,5 % i skiktet 500 000–700 000 kr., 2 % i skiktet 700 000–1 000 000 kr., 2,5 % i skiktet 1–2 milj. kr. och med 3 % för överskjutande belopp. De begär dessutom att ett fribelopp om högst 50 000 kr. införs för den del av förmögenheten som utgörs av bankmedel, aktier, obligationer, lånereverser o. d. Fribeloppet skall dock kunna utnyttjas bara i de fall denna del av förmögenheten utgörs av ett positivt nettosparande, dvs. sedan avdrag skett för alla låneskulder.

En väsentligt kraftigare skärpning av förmögenhetsskatten begärs av vpk i motion 1980/81: 123. Yrkandet innebär att skatt skall utgå med 2 % i ett lägsta skikt mellan 200 000 och 275 000 kr. och med 4 % för förmögenhetsdelar över 2 milj. kr. Vpk yrkar vidare avslag på förslaget om en höjning av skattepliktsgränsen för den proportionella förmögenhetsskatten. I syfte att förhindra att folkpensionärer med ringa eller ingen sidoinkomst eller ATP och låginkomsttagare skall drabbas av icke önskvärda konsekvenser av de höjda taxeringsvärdena begär vpk också att regeringen skall lägga fram förslag om att sådana personers förmögenhet, till den del den utgörs av villafastighet eller jordbruksfastighet som i huvudsak används för bostadsändamål, skall undantas från beskattning.

Avsikten med propositionen i förevarande del är inte att ändra själva

grunderna för förmögenhetsbeskattningen, endast att anpassa skiktgränserna till den allmänna prisutvecklingen sedan 1971 då den nu gällande skatteskalanträdde i kraft. Taxeringsvärdehöjningarna har således inte ensamma varit utslagsgivande vid avvägningen av de nya skiktgränserna. Detta innebär, som departementschefen framhåller, att den stegring av fastighetspriserna som återspeglar en real förmögenhetsökning i princip kommer att träffas av ett ökat skatteuttag.

Mot bakgrund härav avstyrker utskottet bifall till motionerna 1980/81: 132 och 123 i denna del. Utskottet avstyrker också yrkandet i sistnämnda motion om oförändrad skattepliktgräns för den proportionella förmögenhetsskatten. Utskottets ställningstagande i förmögenhetsskattefrågan innebär avslag också på yrkandet i samma motion om särskilda åtgärder i syfte att skydda vissa grupper för effekterna av vpk:s förslag om förmögenhetsskatteskärpningar.

Arvs- och gåvoskatt utgår enligt tre klasser, olika utformade beroende på vem som ärver eller får egendom och på arvets eller gåvans storlek. Vid arvsbeskattningen medges i klass I ett skattefritt grundavdrag på 30 000 kr. för efterlevande make och på 15 000 kr. för annan mottagare. I klasserna II och III medges ett motsvarande avdrag om 3 000 kr. Barn eller avkomling till avlidet barn, som inte fyllt 18 år när skyldighet att betala arvsskatt inträder, har rätt till ytterligare ett avdrag (s. k. minderårighetsavdrag) om 3 000 kr. för varje år som återstår till dess 18-årsgränsen uppnås.

Syftet med propositionen är att anpassa arvs- och gåvoskatteskalorna till den prisutveckling som ägt rum sedan skalorna antogs 1970. Förslaget innebär en uppräknig av såväl skiktgränser som grundavdrag och minderårighetsavdrag. I klass I fördubblas nuvarande skiktgränser för arvslotter upp till 300 000 kr. I klass II fördubblas gränserna för lotter upp till 60 000 kr. och i klass III höjs gränsen för den proportionella skatten från 30 000 till 60 000 kr. Grundavdragen höjs till 50 000 kr. för make och till 25 000 kr. för annan mottagare i klass I samt till 5 000 kr. i klasserna II och III. Även minderårighetsavdraget höjs till 5 000 kr.

I vpk-motionen 1980/81: 123 yrkas avslag på propositionen i denna del.

De väntade taxeringsvärdehöjningarna kommer – om arvs- och gåvoskatteskalor lämnas oförändrade – att leda till ekonomiska och sociala konsekvenser som enligt utskottets mening inte kan accepteras. Genom förslaget i propositionen hålls skatteskärpningarna på en rimlig nivå också i sådana fall då en tämligen värdefull villafastighet ingår i kvarlåtenskapen. Med hänsyn härtill och då förslagen även i övrigt förefaller väl avvägda tillstyrker utskottet bifall till propositionen. Utskottet avstyrker följaktligen motion 1980/81: 123 i denna del.

Värdering av bostadsrätter

I propositionen föreslås att andel i bostadsförening vid all kapitalbeskattning skall tas upp till ett värde som motsvarar medlemmens andel i föreningsförmögenheten beräknad med utgångspunkt i taxeringsvärdet på föreningsfastigheten. Samma regler skall gälla i fråga om bostadsaktiebolag. Enligt departementschefen innebär förslaget, som är avsett som ett provisorium, ett lagfästande av den praxis som hittills tillämpats på förmögenhetsskattens område.

I s-motionen 1980/81: 132 och vpk-motionen 1980/81: 123 yrkas avslag på propositionen i denna del. Motionärerna i den förra motionen framhåller att det i och för sig skulle vara önskvärt att åstadkomma mer entydiga bestämmelser än de nu gällande. De anser sig emellertid inte kunna acceptera att man stadfäster regler som enligt deras mening på ett orimligt sätt undervärderar bostadsrätternas egentliga värde och begär därför en översyn snarast möjligt av frågan om en mer rättvisande värdering av bostadsrätterna.

Förslaget i propositionen innebär att beräkningen av värdet på en medlems andel i bostadsförening skall ske på i huvudsak samma sätt vid inkomst- som vid kapitalbeskattningen. Genom en sådan enhetlig grund för värderingen undanröjer man den osäkerhet som hittills rått om rätt värderingsmetod. I likhet med departementschefen anser utskottet att man så långt möjligt bör undvika bestämmelser som lämnar utrymme för skönsmässiga bedömningar. Mot den bakgrunden kan knappast det allmänna saluvärdet sägas utgöra någon lämplig generell norm.

Den i propositionen föreslagna värderingsmetoden, som f. ö. överensstämmer med vad som redan nu tillämpas i fråga om andelslägenheter är – liksom den förra året genomförda individuella medlemsbeskattningen – avsedd som ett provisorium och måste enligt departementschefen tas upp till förnyade överväganden. Utskottet tillstyrker därför bifall till propositionen i denna del. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionerna 1980/81: 123 och 1980/81: 132 i denna del.

Folkpensionärernas skattelättnader

Även bestämmelserna om folkpensionärernas rätt till extra avdrag för nedsatt skatteförmåga anpassas enligt förslaget i propositionen till de väntade taxeringsvärdehöjningarna. Avsikten med propositionen i denna del är också att ge viss kompensation för prisutvecklingen under de senaste åren. Förslaget innebär att gränobeloppen för det förmögenhetsskikt inom vilket det extra avdraget avtrappas höjs från 75 000 resp. 125 000 kr. till 90 000 resp. 150 000 kr. och att beloppsgränsen för förmånsbehandling av fastighetskaptal höjs från 100 000 till 250 000 kr.

Mot detta förslag har utskottet inte funnit anledning till erinran, och utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del.

Hustrutillägg, kommunala bostadstillägg (KBT) och änkepension

Hustrutillägg och KBT utgår efter inkomstprövning. Detsamma gäller änkepension med anledning av dödsfall som inträffat före den 1 juli 1960. Inkomstprövningen innebär f. n. att förmånerna minskas med en tredjedel av årsinkomst utöver folkpension i den mån inkomsten överstiger 2 000 kr. för ogift och 1 500 kr. för gift pensionär. I inkomstunderlaget inräknas avkastning av förmögenhet. Enligt en särskild s. k. skärpningsregel skall därvid avkastningen höjas med 10 % av det belopp varmed förmögenheten överstiger 75 000 kr. för ogift och 60 000 kr. för gift.

Förslaget i propositionen innebär att inkomstprövningsgränsen sänks till 750 kr. för gift och 1 000 kr. för annan men att de skärpningsfria förmögenhetsbeloppen behålls oförändrade. För att neutralisera effekterna av de nya fastighetstaxeringsvärdena föreslås en särskild regel avseende förmögenhet som utgörs av fastighet. En- och tvåfamiljsfastighet liksom jordbruksfastighet som bebos av den pensionsberättigade skall enligt denna regel tas upp med hälften av fastighetens nya taxeringsvärde.

I s-motionen 1980/81: 132 yrkas att de skärpningsfria förmögenhetsbeloppen höjs från 75 000 till 100 000 kr. för gift och från 60 000 till 80 000 kr. för annan. I övrigt yrkas avslag på propositionen i denna del med hänvisning bl. a. till att s motsatt sig den försämring av de sociala förmånerna för folkpensionärer med låga inkomster som en sänkning av inkomstprövningsgränserna innebär.

Socialförsäkringsutskottet, som yttrat sig över propositionen och s-motionen i denna del, har avstyrkt bifall till s-motionen. Utskottets socialdemokrater har i en till yttrandet fogad avvikande mening i sakfrågan uttalat att s-motionen enligt deras mening bör bifallas.

Med hänsyn till att syftet med propositionen är att mildra effekterna av väntade höjningar av taxeringsvärdena och då frågor avseende KBT och änkepension ligger inom utredningsuppdraget för den kommitté som f. n. prövar frågan om den framtida utformningen av folkpensionärernas skattelättnader tillstyrker utskottet bifall till propositionen. Utskottet avstyrker således bifall till s-motionen 1980/81: 132 även i denna del.

Räntebidrag

Räntebidrag enligt bostadsfinansieringsförordningen utgör inte skattepliktig intäkt av fastighet. Å andra sidan får avdrag inte ske för ränta till den del den täcks av bidraget. Denna begränsning i avdragsrätten har hittills endast gällt i förvärvskällan annan fastighet, vilket haft till följd att räntekostnaden i vissa fall kunnat dras av i sin helhet trots att räntebidrag utgått för lånet.

Förslaget i propositionen innebär att den begränsning av rätten till räntebidrag som f. n. gäller i förvärvskällan annan fastighet fr. o. m. 1982 års

taxering utvidgas till att gälla generellt för samtliga förvärvskällor. Härigenom upphör möjligheterna att göra avdrag för ränta på lånat kapital till den del räntekostnaderna täcks av räntebidraget.

Inom utskottet har inte rått några delade meningar om angelägenheten av att stävja missbruket av ränteavdragsreglerna. Utskottet tillstyrker därför propositionen. Mot bakgrund av vad konstitutionsutskottet i sitt yttrande (se bilaga s. 51) anfört i fråga om möjligheterna att låta de nya bestämmelserna bli tillämpliga redan vid 1981 års taxering har utskottet ansett sig böra tillstyrka det i propositionen föreslagna ikraftträdandet.

Lagförslagen

Utskottets ställningstagande i fråga om beskattningen av bostadsföreningar och deras medlemmar föranleder som utskottet tidigare nämnt ändringar i anvisningarna till 38 § KL.

Socialförsäkringsutskottet har i sitt yttrande till skatteutskottet påpekat att den lagtekniska utformningen av övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension samt till lagen om ändring i lagen (1962: 382) angående införande av lagen om allmän försäkring inte gör det möjligt för de tillämpliga myndigheterna att – i enlighet med förslaget i propositionen – tillämpa 1980 års fastighetstaxeringsvärden vid beräkning av förmögenhet under första halvåret 1981, eftersom lagförslagen i sin helhet skall träda i kraft först den 1 juli samma år.

Skatteutskottet, som delar socialförsäkringsutskottets uppfattning, föreslår att de nu aktuella lagändringarna träder i kraft redan den 1 januari 1981 men att äldre bestämmelser tillämpas fram till den 1 juli samma år.

I propositionen föreslås vissa ändringar av punkt 2 av anvisningarna till 50 § KL. Även den till skatteutskottet hänvisade propositionen 1980/81: 50 om skatten på 1981 års inkomster m. m. innehåller förslag till ändringar av samma anvisningspunkt. Med hänsyn härtill och till att sistnämnda proposition kommer att behandlas senare bör den författningsmässiga regleringen av detta lagrum ske i anslutning till behandlingen av proposition 50.

Utskottet förordar slutligen vissa ändringar av redaktionell karaktär i 4 § SFL.

Mot de delar av propositionen som utskottet inte tagit upp till särskild behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande villabeskattningen

att riksdagen bifaller proposition 1980/81: 42 och avslår motion 1980/81: 123 yrkandena 4 och 5,

2. *beträffande översyn av bostadsbeskattningen m.m.*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 131 yrkande 2, motion 1980/81: 123 yrkande 6 och 1979/80: 1554 yrkande 2,
3. *beträffande repartitionstalet för vattenkraftsanläggningar*
att riksdagen bifaller propositionen och avslår motion 1980/81: 131 yrkande 1,
4. *beträffande förmögenhetsskatten*
att riksdagen bifaller propositionen och avslår motion 1980/81: 132 yrkande 1 i motsvarande del och motion 1980/81: 123 yrkande 1 i motsvarande del,
5. *beträffande skatteskalor m. m. för arvs- och gåvoskatterna*
att riksdagen bifaller propositionen och avslår motion 1980/81: 123 yrkande 3 i motsvarande del,
6. *beträffande åtgärder för att skydda vissa grupper mot effekterna av taxeringsvärdehöjningar*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 123 yrkande 2,
7. *beträffande värdering av bostadsrätter vid kapitalbeskattningen*
att riksdagen bifaller propositionen och avslår motion 1980/81: 132 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt motion 1980/81: 123 yrkandena 1 och 3 båda i motsvarande del,
8. *beträffande översyn av bostadsrätternas värdering*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 132 yrkande 6 ,
9. *beträffande KBT och änkepension*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1980/81: 132 yrkandena 3–5 beslutar att bestämmelserna om inkomstprövning av KBT och änkepension utformas i enlighet med förslaget i propositionen,
10. *beträffande lagförslagen*
att riksdagen antar de vid propositionen fogade förslagen till
a) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370) med de ändringar att dels punkt 2 av anvisningarna till 50 § utgår, dels punkt 2 av anvisningarna till 38 § erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

till 38 §

2. Utdelning från ----- av kapital.

Har bostad eller annan förmån av

Har bostad eller annan förmån av

Regeringens förslag

fastighet tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap och är det inte fråga om upplåtelse som avses i tredje stycket, skall som skattepliktig intäkt av kapital tas upp ett belopp motsvarande för helt år räknat 3 procent av den del av medlemmens eller delägarrens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet som överstiger 50 000 kronor. Därvid skall värdet av andelen beräknas med utgångspunkt i taxeringsvärdet året före taxeringsåret på föreningens eller bolagets fastighet och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före den 1 juli året före taxeringsåret. I fråga om bostad som innehas av två eller flera medlemmar tillsammans skall beloppet 50 000 kronor fördelas dem emellan efter andelarnas storlek. Vid inkomstberäkningen får avdrag inte ske, såvitt fråga *ej* är om till rörelse hänförlig utgift, för medlemmens eller delägarrens inbetalningar till föreningen eller bolaget eller för andra omkostnader som är hänförliga till innehavet av bostaden eller förmånen.

Har bostad ----- eller delägaren.

Annan utdelning ----- som kapitaltillskott.

Utskottets förslag

fastighet tillkommit medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag i denna hans egenskap och är det inte fråga om upplåtelse som avses i tredje stycket, skall som skattepliktig intäkt av kapital tas upp ett belopp motsvarande för helt år räknat 3 procent av den del av medlemmens eller delägarrens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet som överstiger 50 000 kronor. Därvid skall värdet av andelen beräknas med utgångspunkt i taxeringsvärdet året före taxeringsåret på föreningens eller bolagets fastighet och med hänsyn till föreningens eller bolagets övriga tillgångar och skulder enligt bokslutet för det senaste räkenskapsår som avslutats före den 1 juli året före taxeringsåret. *Vid denna beräkning skall bortses från skuld som föreningen eller bolaget har ådragit sig på sådana villkor eller under sådana omständigheter att skulden bör likställas med inbetalning av insats eller därmed jämförligt eget kapital.* I fråga om bostad som innehas av två eller flera medlemmar tillsammans skall beloppet 50 000 kronor fördelas dem emellan efter andelarnas storlek. Vid inkomstberäkningen får avdrag inte ske, såvitt fråga *inte* är om till rörelse hänförlig utgift, för medlemmens eller delägarrens inbetalningar till föreningen eller bolaget eller för andra omkostnader som är hänförliga till innehavet av bostaden eller förmånen.

b) lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhets-

Regeringens förslag

Utskottets förslag

skatt med de ändringar att 4 § erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

4 §

Fastighet tas ----- vid värderingen.

Tomträtt eller ----- normala förhållanden.

Lös egendom ----- nedlagd i.

Fordran, som löper ----- förfallen ränta.

Fordran, som inte är förfallen och på vilken ränta inte skall beräknas för tiden före förfalldagen, uppskattas till belopp, som utgör *fordringens förhandenvarande värde* enligt vid denna lag fogad tabell I. Osäker fordran tas upp till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran tas inte upp.

Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs eller är föremål för liknande notering, uppskattas till det noterade värdet, eller, om detta inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Sådana värdepapper, som *eljest* omsätts på kapitalmarknaden eller vars värde inte skall beräknas med ledning av bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§ uppskattas enligt *sist* angivna *grund*.

Annan ränta, avkomst eller förmån som utgår för *evig* tid och inte utgör frälseränta, uppskattas till tjuugo gånger det belopp, som den uppgått till under beskattningsåret.

Kapitalvärdet av ----- och III.

Rättighet, som ----- helt år.

Är rättighet ----- yngstes ålder.

Fordran, som inte är förfallen och på vilken ränta inte skall beräknas för tiden före förfalldagen, uppskattas till belopp som utgör *dess* värde enligt vid denna lag fogad tabell I. Osäker fordran tas upp till det belopp, varmed den kan beräknas inflyta. Värdelös fordran tas inte upp.

Värdepapper, som noteras på inländsk eller utländsk börs eller är föremål för liknande notering, uppskattas till det noterade värdet, eller, om detta inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid försäljning under normala förhållanden, till det pris som skulle ha kunnat påräknas vid en sådan försäljning. Sådana värdepapper, som *i övrigt* omsätts på kapitalmarknaden eller vars värde inte skall beräknas med ledning av bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 3 och 4 §§, uppskattas enligt *den nyss* angivna *grunden*.

Annan ränta, avkomst eller förmån, som utgår för *obegränsad* tid och inte utgör frälseränta, uppskattas till tjuugo gånger det belopp som den *har* uppgått till under beskattningsåret.

Regeringens förslag

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation endast delvis skall skiftas mellan medlemmarna, skall tas upp till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle fallit på andelen om föreningen trätt i likvidation.

Andel i bostadsförening ----- under beskattningsåret.

Övrig lös ----- normala förhållanden.

Beträffande tillgångar ----- och 4 §§.

Utskottets förslag

Andel i ekonomisk förening, vars behållna tillgångar vid likvidation endast delvis skall skiftas mellan medlemmarna, skall tas upp till ett värde motsvarande den del av föreningens förmögenhet som skulle ha fallit på andelen om föreningen hade trätt i likvidation.

(Se vidare anvisningarna.)

c. lag om ändring i lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt,

d. lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension med den ändringen att övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg som avser tid före *ikraftträdandet*. Därvid skall vid beräkning av förmögenhet värdet av fastighet tas upp till det närmast före den 1 januari 1981 gällande taxeringsvärdet.

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

2. Äldre bestämmelser *tillämpas* fortfarande i fråga om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg som avser tid före den 1 juli 1981. Därvid skall vid beräkning av förmögenhet värdet av fastighet tas upp till det närmast före den 1 januari 1981 gällande taxeringsvärdet.

e. lag om ändring i lagen (1962: 382) angående införande av lagen om allmän försäkring med den ändringen att övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om änkepension

Utskottets förslag

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1981.

2. Äldre bestämmelser *tillämpas* fortfarande i fråga om änkepension

Regeringens förslag

som avser tid före *ikraftträdandet*. Därvid skall vid beräkning av förmögenhet värdet av fastighet tas upp till det närmast före den 1 januari 1981 gällande taxeringsvärdet.

Utskottets förslag

som avser tid före *den 1 juli 1981*. Därvid skall vid beräkning av förmögenhet värdet av fastighet tas upp till det närmast före den 1 januari 1981 gällande taxeringsvärdet.

Stockholm den 2 december 1980

På skatteutskottets vägnar
ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s)*, Bo Lundgren (m), Curt Boström (s)*, Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s)*, Wilhelm Gustafsson (fp), Bo Södersten (s) och Olle Grahn (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservationer

Erik Wörnberg, Valter Kristenson, Rune Carlstein, Hagar Normark, Curt Boström, Bo Forslund och Bo Södersten (alla s) har till betänkandet fogat 6 reservationer.

1. Översyn av bostadsbeskattningen m.m. (mom. 2)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 31 som börjar med "Vad särskilt" och slutar med "och 1980/81: 131" bort ha följande lydelse:

Som redovisats i motion 1980/81: 131 (s) innebär utvecklingen att den sociala bostadspolitik, kring vilken det i stort tidigare rått politisk enighet mellan socialdemokratin samt center- och folkpartiet, f. n. håller på att raseras. Utvecklingen har medvetet letts mot den av moderata samlingspartiet hävdade doktrinära marknadsekonomin. Spekulation, segregation och bostadslöshet för de betalningssvaga dominerar bilden.

När det gäller räntebidragen går det inte att legitimera vilka kapitalkostnadshöjningar som helst med en hänvisning till att höjningar och anpassningar fanns förutsatta i 1974 års finansieringssystem. Uttalanden om att åtgärder måste vidtas inom såväl räntebidrags- som skattesystemen blir i praktiken nu aldrig målmedvetet fullföljda. De s. k samlade grepp som tas innebär i sak endast att oacceptabla förslag läggs fram samtidigt på flera

områden. Det får förutsättas att man också inom delar av regeringen inser att det inte längre är möjligt att begränsa sig till skilda bostadspolitiska resp. skattepolitiska bedömningar. Några uttalade tecken på att ett samlat synsätt får leda det fortgående arbetet finns dock inte – detta arbete leds nu uppenbarligen närmast av en strävan att avrusta samhällets tidigare sociala bostadspolitik och låta bostäder tillhandahållas som en vara bland andra varor, då i första hand till dem som har betalningsförmåga och kapital.

Från socialdemokratins sida har tidigare gjorts flera försök att få en bred uppslutning bakom ett målmedvetet arbete att samordna överväganden inom skatte- och finansieringssystemet i ett program för ökad och bestående rättvisa i boendet. Dessa försök har hittills konsekvent avisats av regeringspartierna i samband med delförslag från deras sida som fört bostadspolitiken än längre från sitt sociala mål.

Yrkandet 1 i motion 1980/81: 134 (s) får anses som en bakgrund till förslaget i motion 1980/81: 134 (s) yrkande 2 om en parlamentarisk utredning. Förslaget innebär att ett nytt försök görs att skapa förutsättningar för en brett förankrad social bostadspolitik. I s-motionen 1980/81: 131 utvecklas konkreta utgångspunkter för ett sådant arbete, utgångspunkter som bör kunna vinna anslutning hos dem som fortfarande värnar om ett reall innehåll i de bostadspolitiska målen. Det begärs inte att riksdagen skall binda sig för detaljer i de angivna utgångspunkterna – det väsentliga är nu att det bostadspolitiska reformarbetet snarast på detta sätt får en klar inriktning mot de accepterade målen och inte bort från dem. Förslaget om en utredning tillstyrks redan på dessa grunder.

Mot denna bakgrund bör riksdagen också bedöma centrala delar av regeringens nu framlagda förslag om att fortsätta en avveckling av finansieringssystemets sociala inslag. Räntebidrag som utgår oberoende av inkomst ersätts därigenom i väsentliga avseenden med underskottsavdrag som är mer värda för boende med högre inkomster. Detta raserar i sin tur ytterligare förutsättningarna att få en smidig övergång till ett system som bl. a. dämpar ökningen av underskottsavdragen och frigör resurser för en aktiv, social bostadspolitik.

dels att utskottet under mom. 2 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 131 yrkande 2 samt med anledning av motionerna 1980/81: 123 yrkande 6 och 1979/80: 1554 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Repartitionstalet för vattenkraftsanläggningar (mom. 3)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 32 som börjar med "Fastighetstaxeringskommittén framhöll" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

De fördelar som den nya värderingsmetoden kan medföra är i hög grad ojämnt fördelade med hänsyn till bl. a. anläggningarnas ålder. Utskottet har med anledning härav funnit det motiverat tillstyrka bifall till motion 1980/81: 131 i denna del,

dels att utskottet under mom. 3 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 131 yrkande 1 och med avslag på propositionen beslutar att repartitionstalet för vattenkraftsanläggningar skall utgöra 2,

3. Förmögenhetsskatten (mom. 4)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 34 med "Avsikten med" och slutar i andra stycket på s. 35 med "denna del" bort ha följande lydelse:

Regeringen föreslår i propositionen bl. a. att den statliga förmögenhetsskatten skall justeras med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen sedan de nuvarande skiktgränserna fastställdes i samband med 1975 års fastighetstaxering.

1975 skedde i praktiken en viss skärpning av förmögenhetsskatten i och med att de högre skiktgränserna inte justerades med hänsyn till den prisutveckling som hade ägt rum sedan skatteskalorna fastställdes 1970. Regeringens förslag innebär dock en viss sänkning av skatten för större förmögenheter genom att man eliminerar den skattesärskild som gjordes 1975.

Utskottet kan för sin del av fördelningspolitiska skäl inte acceptera regeringens förslag. Det är visserligen nödvändigt att nu, liksom fallet varit tidigare, anpassa skatteskalorna till de senaste årens kraftiga prisstegringar. Samtidigt anser utskottet att starka skäl talar för att skärpa skatten på större förmögenheter, och dettasärskilt mot bakgrund av att det kärva ekonomiska läget kräver vissa uppoffringar från medborgarna. Dessa uppoffringar måste då fördelas efter bärkraft. Ägare av stora förmögenheter har av uppenbara skäl möjlighet att ta på sig en större del av de bördor som måste bäras. Utskottet ansluter sig därför till det förslag till förmögenhetsskatteskala som har framlagts i den socialdemokratiska partimotionen 1980/81: 132 och som innebär att förmögenheter som överstiger 1 milj. kr. drabbas av skärpt beskattning. För den del av förmögenheten som överstiger 2 milj. kr. föreslås en ny, högsta skattesats om 3 %. Utskottet biträder även detta förslag.

Utskottet delar den i motion 1980/81: 132 framförda uppfattningen att den nuvarande förmögenhetsskatten i praktiken slår mycket olika på skilda typer av förmögenhetsobjekt. Förmögenheter i form av bl. a. bankmedel, aktier, obligationer, lånereverser o. dyl. beskattas till sitt fulla värde. Andra förmögenhetsobjekt – t. ex. fastigheter, bostadsrättslägenheter och företag –

beskattas endast till en del av det egentliga värdet. Utskottet anser att denna särbehandling är orättvis och dessutom särskilt hårt drabbar förmögenhetsobjekt som inte är värdebeständiga utan urholkas av den snabba inflationen.

Detta framstår inte heller som ändamålsenligt med tanke på att exempelvis sparande på bank i hög grad får anses vara samhällsnyttigt.

Utskottet ansluter sig till det i ovan nämnda motion framförda förslaget att ett särskilt fribelopp om högst 50 000 kr. införs vid förmögenhetsbeskattningen för den del av förmögenheten som utgörs av bankmedel, aktier, obligationer, lånereverser o. dyl. Det särskilda fribeloppet bör endast kunna utnyttjas i de fall ifrågakommande del av förmögenheten utgörs av ett positivt nettosparande, dvs. sedan avdrag gjorts för alla låneskulder.

Utskottet finner för sin del att den utformning av förmögenhetsskatteskalen som föreslås i vpk-motionen 1980/81: 123 inte uppfyller de krav som utskottet finner vara angelägna att tillgodose, bl. a. med hänsyn till prisutvecklingen och önskvärdheten att skapa en mer likvärdig beskattning av olika förmögenhetsobjekt.

Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund att motion 1980/81: 132 i denna del bifalls och avstyrker således motion 1980/81: 123 i denna del.

dels att utskottet under mom. 4 bort hemställa

att riksdagen med anledning av propositionen och med avslag på motion 1980/81: 123 yrkande 1 i motsvarande del bifaller motion 1980/81: 132 yrkande 1 i motsvarande del.

4. Värdering av bostadsrätter vid kapitalbeskattningen (mom. 7 och 8)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 36 som börjar med "Förslaget i" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Vad beträffar regeringens förslag rörande värderingen av bostadsrätter vid förmögenhetsbeskattningen finner utskottet i enlighet med vad som anförs i s-motionen 1980/81: 132 att det i och för sig skulle vara önskvärt att åstadkomma mer entydiga regler i fråga om värdering av bostadsrätter än vad fallet är f. n. Utskottet kan dock inte tillstyrka regeringens förslag som innebär att man stadfäster regler som på ett orimligt sätt undervärderar bostadsrätternas egentliga värde. Utskottet förordar därför att en översyn snarast görs hur bostadsrätterna på ett mer rättvisande sätt skall värderas vid förmögenhetsbeskattningen. Regeringen bör återkomma med ett förslag i denna fråga. Utskottet tillstyrker därför motion 1980/81: 132 i denna del och avstyrker propositionen.

dels att utskottet bort hemställa
under mom. 7

att riksdagen med avslag på propositionen bifaller motion 1980/81: 132 yrkande 1 i motsvarande del och yrkande 2 samt motion 1980/81: 123 yrkandena 1 och 3 båda i motsvarande del,

under mom. 8

att riksdagen med bifall till motion 1980/81: 132 yrkande 6 hos regeringen begär utredning och förslag om värdering av bostadsrätter i enlighet med vad i motionen anförts,

5. KBT och änkepension (mom. 9)

Reservanterna anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 37 som börjar med "Med hänsyn" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till den uppfattning som socialdemokraterna i socialförsäkringsutskottet har framfört i en avvikande mening i detta utskotts yttrande till skatteutskottet och anser således att s-motionen bör bifallas.

Utskottet finner att regeringens hantering av denna fråga ter sig mycket stötande. Först vill regeringen genomföra en påtaglig social försäkring för pensionärer med låga inkomster. Därefter föreslår regeringen att ett undantag från denna försäkring görs för sådana pensionärer som, även om de har låga inkomster, dock innehar en fastighet till ett icke obetydligt värde. Det är tydligen regeringens avsikt att endast pensionärer som har låga inkomster och som saknar förmögenhet i form av en fastighet skall drabbas av försämrade förmåner.

Utskottet tillstyrker således bifall till motion 1980/81: 132 i denna del och avstyrker bifall till propositionen i denna del.

dels att utskottet under mom. 9 bort hemställa

att riksdagen med avslag på propositionen och med bifall till motion 1980/81: 132 yrkandena 3–5 utformar bestämmelserna om inkomstprövning av KBT och änkepension i enlighet med förslaget i motionen.

6. Lagförslagen (mom. 10)

Reservanterna anser med åberopande av vad som anförts och hemställts i reservationerna 2, 3, 4 och 5 att utskottet under mom. 10 bort hemställa

1. att riksdagen antar de vid propositionen fogade förslagen till a) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370) med den ändringen att 47 § erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

*Utskottets förslag**Reservanternas förslag*

47 §

För fastighet, som året före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till en och en halv procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet tas upp som skattepliktig inkomst för fastighetens ägare inom den kommun där fastigheten är belägen.

Som ägare anses även den, som innehar fastighet med fideikommissrätt eller i annat fall utan vederlag besitter fastighet på grund av testamenteriskt förordnande.

Vad som ----- mot engångsvederlag.
Såsom innehavare ----- såsom innehavare.
Skall avkastning ----- fastighetens skogsbruksvärde.
Där beträffande ----- ingående skogsbruksvärdet.
Garantibelopp beräknas ----- hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

b. lag om ändring i lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt med de ändringar att

dels ingressen erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Härigenom föreskrivs att 4 och 10 §§ samt 11 § 1 och 2 mom. lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Reservanternas förslag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

dels att 10 § och 11 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i 3 § skall införas ett nytt mom., 3 mom., av nedan angivna lydelse:

3 §

3 mom. Vid beräkning av förmögenhet som inte ingår i förvärvskällan

Utskottets förslag

Fysisk person, dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse skall inte betala statlig förmögenhetsskatt om den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 400 000 kronor.

Skatteplikt till ----- 25 000 kronor.

10 §

Reservanternas förslag

jordbruksfastighet eller rörelse skall avräknas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan den skattskyldiges bankmedel, aktier, obligationer, lånereverser och liknande värdehandlingar och hans skulder, dock högst 50 000 kronor.

Fysisk person, dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse skall inte betala statlig förmögenhetsskatt, om den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 350 000 kronor.

11 §

Utskottets förslag

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 600 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 400 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

600 000 men inte 800 000 kr.: 2 000 kr. för 600 000 kr. och 1,5 % av återstoden;

800 000 men inte 1 800 000 kr.: 5 000 kr. för 800 000 kr. och 2 % av återstoden;

1 800 000 kr.: 25 000 kr. för 1 800 000 kr. och 2,5 % av återstoden.

Reservanternas förslag

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt angiven familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten inte överstiger 500 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 350 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

500 000 men inte 700 000 kr.: 1 500 kr. för 500 000 kr. och 1,5 % av återstoden;
 700 000 men inte 1 000 000 kr.: 4 500 kr. för 700 000 kr. och 2 % av återstoden;
 1 000 000 men inte 2 000 000 kr.: 10 500 kr. för 1 000 000 och 2,5 % av återstoden;
 2 000 000 kr.: 35 500 kr. för 2 000 000 och 3 %
 av återstoden.

c. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvskatt och gåvoskatt med den ändringen att 23 § F utgår ur förslaget.

d. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension med den ändringen att 5 § erhåller följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

Med årsinkomst ----- jämte pensionstillskott.

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift *sextiotusen* kronor, och för annan *sjuttiofemtusen* kronor. *Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och som bebos av den pensionsberättigade, tas upp till hälften av fastighetens taxeringsvärde. Detsamma skall gälla vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet, där den pensionsberättigade är bosatt.*

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp varmed förmögenheten överstiger för den som är gift *80 000* kronor och för annan *100 000* kronor.

Värdet av ----- av regeringen.

I fråga ----- sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas ----- tiotal kronor.

2. att riksdagen avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring.

Konstitutionsutskottets vttrande*Bilaga***1980/81:3 y****över proposition 1980/81:42 om ändrade regler för villabeskattningen m.m.***Till skatteutskottet*

Skatteutskottet har den 18 november 1980 beslutat inhämta yttrande från konstitutionsutskottet över proposition 1980/81:42 om ändrade regler för villabeskattningen m.m., såvitt avser möjligheterna att genomföra ändrade regler för den skattemässiga behandlingen av räntebidrag med verkan fr.o.m. 1981 års taxering.

I propositionen föreslås såvitt nu är i fråga en begränsning i förhållande till nuläget i vad gäller rätten till avdrag vid inkomstbeskattningen för ränta på lånat kapital beträffande sådana småhus där låntagaren är berättigad till s.k. räntebidrag enligt bostadsfinansieringsförordningen (1974:946). De nya reglerna innebär att avdrag aldrig får göras för ränta på lånat kapital till den del räntekostnaderna täcks av räntebidraget. Förslaget föranleder ändringar av 20 § och punkt 5 av anvisningarna till 25 § kommunalskattelagen (1928:370). De nya bestämmelserna föreslås i propositionen träda i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering.

Som inledningsvis framgått avser skatteutskottets remiss frågan om möjligheterna att genomföra de nya reglerna med verkan redan fr.o.m. 1981 års taxering.

Enligt 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen (RF) får i princip skatt eller statlig avgift ej uttagas i vidare mån än som följer av föreskrift, som gällde när den omständighet inträffade som utlöste skatt- eller avgiftsskyldigheten. Förevarande förslag innebär en skärpning av skattereglerna i förhållande till vad hittills gällt. Utskottet finner att en tillämpning av de nya reglerna i propositionen före den i propositionen angivna tidpunkten skulle strida mot angivna stadgande i RF om förbud mot retroaktiv skattelagstiftning.

Stockholm den 25 november 1980

På konstitutionsutskottets vägnar
BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Olle Svensson (s), Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Daniel Tarschys (fp), Kerstin Nilsson (s), Britta Hammarbacken (c), Sture Thun (s), Allan Ekström (m) och Kerstin Sandborg (fp).

Innehållsförteckning

	Sida
Propositionen	1– 2
Lagförslagen	3
Lag om ändring i kommunalskattelagen	3–12
Lag om ändring i lagen om statlig förmögenhetsskatt	13–17
Lag om ändring i lagen om arvskatt och gåvoskatt	18–23
Lag om ändring i lagen om hustrutillägg och kommunalt bostads- tillägg till folkpension	24–25
Lag om ändring i lagen angående införande av lagen om allmän försäkring	26
Motionerna	27–29
Utskottet	29
Inledning	29
Villabeskattningen	30–31
Vattenkraftsanläggningar	32
Bostadsföreningarna och deras medlemmar	33–34
Kapitalbeskattningen	34–35
Värdering av bostadsrätter	36
Folkpensionärernas skattelättnader	36
Hustrutillägg, KBT och änkepension	37
Räntebidrag	37–38
Lagförslagen	38
Hemställan	38–43
Reservationer	43
Översyn av bostadsbeskattningen m. m.	43–44
Repartitionstalet för vattenkraftsanläggningar	44–45
Förmögenhetsskatten	45–46
Värdering av bostadsrätter vid kapitalbeskattningen	46–47
KBT och änkepension	47
Lagförslagen	47–50
Yttrande från konstitutionsutskottet	51

